ПДАУ ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ	**СИЛАБУС** **навчальної дисципліни** **«АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА РИЗИК-ДІАГНОСТИКА»**
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	Всі спеціальності ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій
Тип і назва освітньої програми	Всі ОПП ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій (крім D 3 Менеджмент)
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: *денна форма здобуття освіти*: лекцій – 14 год., практичних занять – 18 год. Форма семестрового контролю –залік *заочна форма здобуття освіти*: лекцій – 4 год., практичних – 4 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної
Курс, семестр	курс 1, семестр 2
Контактні дані розробника(ів)	Вараксіна Олена Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Контакти: ауд. 489 (навчальний корпус №4) e-mail: olena.varaksina@pdau.edu.ua Профайл: https://www.pdau.edu.ua/people/varaksina-olena-viktorivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Факультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Відсутні
Компетентності	*загальні:* ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність приймати управлінські рішення в умовах невизначеності, використовуючи сучасні методи ризик-менеджменту та антикризового регулювання. ЗК 3. Здатність ефективно працювати у команді під час розроблення антикризових стратегій, демонструючи навички комунікації, відповідальності та адаптивності в процесі прийняття рішень
Програмні результати навчання	РН 01. Вміти проводити ризик-діагностику підприємства, визначати причини кризових явищ, формувати та обґрунтовувати управлінські рішення в умовах невизначеності, забезпечуючи їх реалізацію з урахуванням законодавчих, етичних та соціальних вимог.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Комунікативні навички: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді. Керування часом: уміння справлятися із завданнями вчасно. Гнучкість і адаптивність: гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем. Лідерські якості: уміння спокійне працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати. Особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до колег.	

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі антикризового менеджменту та ризик-діагностики, системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, стабілізації та виведення підприємства з кризи за допомогою програм фінансового оздоровлення, реструктуризації, санації, ліквідації та організації системи антикризового управління, адекватної вимогам сучасної ринкової економіки та завданням державної політики.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність, мета та завдання антикризового менеджменту підприємства. Тема 2. Передумови виникнення та ознаки прояву кризових явищ в організації. Тема 3. Інструменти подолання кризових ситуацій: реструктуризація, санація, відновлення діяльності. Тема 4. Стратегічні підходи до управління кризами в умовах глобальної нестабільності. Тема 5. Діагностика ризику зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства. Тема 6. Діагностика ризику зниження фінансової стійкості та неплатоспроможності підприємства. Тема 7. Діагностика ризику неефективності використання ресурсів і результативності управління. Тема 8. Діагностика ризику банкрутства як інструмент антикризового моніторингу підприємства.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочні, практичні (практичні роботи, робота з навчально- методичною літературою); - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів; - інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи (дискусії, диспути, дебати, проєктування професійних ситуацій); комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій) - методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи письмового контролю (самостійна робота), методи самоконтролю.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання до термінів виконання та перескладання	усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані та здані до залікового тижня; процедура перескладання проводиться відповідно Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ та Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у ПДАУ;
- щодо академічної доброчесності	жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ;
- щодо використання інструментів штучного інтелекту:	використання інструментів штучного інтелекту дозволяється як допоміжний засіб для пошуку ідей, структурування матеріалу та стилістичної правки. Повна генерація робіт без власного критичного опрацювання заборонена та розцінюється як порушення академічної доброчесності. У разі застосування ШІ здобувач зобов'язаний зазначити у роботі назву сервісу та характер його використання, а також бере на себе повну відповідальність за точність і достовірність наданої інформації;
- щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за

	рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе, зокрема, після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУрситету;
- щодо оскарження результатів оцінювання	порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Глобальні ризики з точки зору Всесвітнього економічного форуму: інфографіка. Bakertilly: вебсайт. URL: https://bakertilly.ua/news/id48913
2. Антикризовий менеджмент в політиці: навч. посібник для студентів. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 156 с.
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46830/1/T_Poiarkova_osibnik_2023_FSHN.pdf.
3. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с. URL: https://surl.li/rxyzvb
4. Вараксіна, О., Кругова, А. Сутність підприємницького ризику в господарській діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*, 2021. 24.
5. Вараксіна, О., Побіденна, В., Гребеник, Р. Управління ризиками в контексті економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*, (56). URL:https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-47
6. Вараксіна О., Жовнір В. Проблематика антикризового управління підприємством у сучасних реаліях. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2023. № №7-8 с. 20-25 URL:https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1857905

Допоміжні:

1. Управління ризиками: Навчальний наочний посібник [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» / М.О. Кравченко, К.О. Бояринова, К.О. Копішинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432с.
2. Комарницький І.Ф., Терлецька Ю.О. Антикризове управління підприємством : теорія та практика : навчальний посібник. Чернівці: ЧНУ, 2020. 243 с
3. Економічні ризики: методи вимірювання та управління : навчальний посібник / Н. С. Скопенко, І. В. Федулова, Л. В. Мазник, О. М. Кириченко, Л. І. Удворгелі ; за заг. ред. Н. С. Скопенко. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с. URL: https://surl.li/gttnxy

Інформаційні ресурси

1. URL: www.kmu.gov.ua – Кабінет міністрів України
2. URL: www.management.com.ua – Інтернет-портал для управлінців
3. URL: http://www.management.com.ua/qm/qm245.html 18. Система управління ризиками.

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної протокол від 01 вересня 2026 року № 1

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			**Разом**
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	написання тез*	
Тема 1. Сутність, мета та завдання антикризового менеджменту підприємства.	8	4	-	**12**
Тема 2. Передумови виникнення та ознаки прояву кризових явищ в організації.	8	4	-	**12**
Тема 3. Інструменти подолання кризових ситуацій: реструктуризація, санація, відновлення діяльності.	8	4	-	**12**
Тема 4. Стратегічні підходи до управління кризами в умовах глобальної нестабільності.	8	4	-	**12**
Тема 5. Діагностика ризику зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства.	8	5	-	**13**
Тема 6. Діагностика ризику зниження фінансової стійкості та неплатоспроможності підприємства.	8	5	-	**13**
Тема 7. Діагностика ризику неефективності використання ресурсів і результативності управління.	8	5	-	**13**
Тема 8. Діагностика ризику банкрутства як інструмент антикризового моніторингу підприємства.	8	5	-	**13**
Написання тез*	-	-	10	**10**
Разом	**64**	**36**	**10**	**100**

** є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали*

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

заочна форма здобуття освіти

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				**Разом**
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	позааудиторна контрольна робота	написання тез*	
Тема 1. Сутність, мета та завдання антикризового менеджменту підприємства.	-	4	-	-	**4**
Тема 2. Передумови виникнення та ознаки прояву кризових явищ в організації.	-	4	-	-	**4**
Тема 3. Інструменти подолання кризових ситуацій: реструктуризація, санація, відновлення діяльності.	9	4	-	-	**13**
Тема 4. Стратегічні підходи до управління кризами в умовах глобальної нестабільності.	-	4	-	-	**4**
Тема 5. Діагностика ризику зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства.	-	4	-	-	**4**
Тема 6. Діагностика ризику зниження фінансової стійкості та неплатоспроможності підприємства.	-	4	-	-	**4**
Тема 7. Діагностика ризику неефективності використання ресурсів і результативності управління.	9	4	-	-	**13**
Тема 8. Діагностика ризику банкрутства як інструмент антикризового моніторингу підприємства.	-	4	-	-	**4**
у т. ч. індивідуальні завдання (позааудиторна контрольна робота	-	-	50	-	**50**
Написання тез*	-	-	-	10	**10**
Разом	**18**	**32**	**50**	**10**	**100**

***** *є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали*

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
8 (9)	здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації; вірно описує зміст функціональних сфер діяльності організації. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
6-7 (7-8)	здобувач продемонстрував достатній рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; вірно описує зміст функціональних сфер діяльності організації. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
4-5 (5-6)	здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2 – 3 (3-4)	продемонстрував задовільний рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками. Загалом, здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0-1 (0-2)	здобувач достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи:

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (4)	здобувач продемонстрував високий рівень продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; вірно описує зміст функціональних сфер діяльності організації. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
4 (3)	здобувач продемонстрував достатній рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; вірно описує зміст функціональних сфер діяльності організації. Загалом, здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
3 (2)	здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0-2 (0-1)	продемонстрував задовільний рівень знання теорій, методів і функцій ризик менеджменту, сучасних концепцій антикризового менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів ризик-менеджменту організації; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей

Шкала та критерії оцінювання підготовки тез

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Тези відповідають програмі навчальної дисципліни (темі) за змістом; висвітлюють критичний та / або креативний підхід автора щодо дослідження обраної теми; оформлені згідно встановлених вимог; опубліковані / прийняті до друку підчас проходження курсу. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5	Тези відповідають програмі курсу (темі курсу) за змістом, але потребували значних доопрацювань, що унеможливило прийняття до друку під час проходження курсу вивчення навчальної дисципліни. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Тези не відповідають програмі навчальної дисципліни за змістом, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Для здобувачів заочної форми навчання завдання самостійної роботи – позааудиторна контрольна робота. Кожен варіант містить 3 завдання, які оцінюються в 50 балів (максимально по 15 балів кожне теоретичне завдання та 35 – за практичне завдання).

Оцінювання теоретичного завдання

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
12-15	Питання розкрите у повному обсязі. Присутній глибокий аналіз антикризових стратегій, самостійне авторське бачення та наведені практичні приклади ризик-діагностики й подолання кризових явищ. Дотримані всі вимоги щодо оформлення. Здобувач демонструє критичне, аналітичне мислення, стійкість до невизначеності та глибоку обізнаність у тематиці антикризового менеджменту. Загалом демонструється високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
9-11	Загалом вірно викладена сутність питання антикризового управління, але матеріал міг бути розкритий повніше (наприклад, бракує практичних прикладів класифікації ризиків чи заходів з реструктуризації). Спостерігається дотримання вимог до оформлення / є незначні помилки. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
5-8	У змісті відповіді спостерігаються помилкові судження або недостатньо повна інформація щодо принципів ризик-діагностики, відсутній самостійний аналіз факторів кризового стану підприємства. Присутні помилки в оформленні. Загалом здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання**.**
0-4	У відповіді спостерігаються значні помилки щодо категоріального апарату та специфіки антикризового менеджменту, хоча здобувач загалом орієнтується у сутності питань. Присутні суттєві помилки в оформленні. Зазначене не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Оцінювання практичного завдання

Кількість балів	**Критерій оцінювання**
30-35	У практичному завданні спостерігається відсутність помилок: чітко ідентифіковані та оцінені ключові ризики, розроблена матриця ризиків, регламент антикризового реагування та алгоритми розробки компенсаційних заходів/санації. Запропонований план має високу практичну значущість, дотримані всі вимоги щодо оформлення. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей з антикризового менеджменту та ризик-діагностики.
24 -29	У практичному завданні спостерігаються незначні помилки: загалом вірно проведені ідентифікація та оцінка ризиків, але бракує деталізації щодо конкретних інструментів антикризового реагування чи розрахунку їхньої ефективності. Завдання має практичну значущість, в цілому дотримані вимоги щодо оформлення. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей з антикризового менеджменту.
17-23	У практичному завданні спостерігаються окремі помилкові судження: недостатньо обґрунтовано вибір методів діагностики ризиків та заходів мінімізації негативних наслідків, відсутній глибокий аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, але практична значущість збережена. Присутні деякі помилки в оформленні. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей.
7-16	У практичному завданні спостерігаються значні помилки щодо структури та методики проведення ризик-діагностики, але здобувач загалом орієнтується в сутності антикризових заходів. Практична значущість виражена слабо. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей.
0-6	Завдання виконане на слабкому рівні або допущені грубі помилки; наведена інформація є занадто загальною і не відображає специфіки ризик-діагностики та антикризового управління. Зазначене не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.